

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภท
การวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนวิเชียรมาตุ

Development of Evaluation Criteria for Art Elements and Visual Elements in the Subject
of Visual Arts, Analysis and Criticism of Painting Works for High School Students at
Wichianmat School

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเชียรมาตุ 2) เพื่อทดลองใช้เกณฑ์ฯ และ 3) เพื่อประเมินและปรับปรุงเกณฑ์ฯ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยดำเนินการเป็น 3 วงจรประกอบด้วย การปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) Plan 2) Do & Check และ 3) Act กลุ่มเป้าหมายมีจำนวนทั้งสิ้น 3 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสังเกต ประเด็นสนทนากลุ่ม และแบบประเมินการใช้เกณฑ์การประเมินฯ การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ความถี่สะสม ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วงจรที่ 1 ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมินฯ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) เนื้อหาของผลงาน ได้แก่ ผลงานมีเนื้อหาสอดคล้องและเหมาะสมตามหัวข้อที่กำหนดได้อย่างสร้างสรรค์ 2) ทักษะศิลปะ ได้แก่ หลักทัศนธาตุ หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ และ 3) สุนทรียภาพ ได้แก่ การแสดงออกทางการรับรู้ทางความรู้สึกต่อผลงานตัวเองได้อย่างชัดเจนและมีความสมเหตุสมผล

วงจรที่ 2 ทดลองใช้เกณฑ์การประเมินฯ ผลการประเมินการใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรมในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

วงจรที่ 3 ผลการประเมินและปรับปรุงเกณฑ์การประเมินฯ พบว่า เนื่องจากเกณฑ์การประเมินบางส่วนในการความหมายในการประเมินยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร จึงต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ และควรมีการอธิบายขอบเขตในการประเมินโดยใช้เกณฑ์ดังกล่าวให้กลุ่มเป้าหมายทราบรายละเอียดและมีความเข้าใจตัวของเกณฑ์การประเมินให้มากกว่านี้

ควรเพิ่ม (องค์ความรู้/ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้)

คำสำคัญ : เกณฑ์การประเมิน, องค์ประกอบศิลปะ, ทัศนธาตุ, ทัศนศิลป์, จิตรกรรม

ให้ข้อคิดเห็น [C1]: ผลการวิจัยพบว่า 1)

ให้ข้อคิดเห็น [C2]: 2)

ให้ข้อคิดเห็น [C3]: 3)

ให้ข้อคิดเห็น [C4]: เพิ่มคำสำคัญ

Abstract

This research aimed to 1) develop the criteria for evaluating art elements and visual elements in the subject of visual arts, the category of analyzing and criticizing painting works for high school students at Wichianmat School, 2) test the criteria, and 3) evaluate and improve the criteria using the classroom action research method. The process was carried out in 3 cycles, consisting of 3 steps: 1) Plan, 2) Do & Check, and 3) Act. The target group consisted of 3 people, using a purposive selection method. The tools used were a synthesis form, group discussion topics, and an evaluation form for using the evaluation criteria. Data analysis consisted of 2 parts: qualitative data analyzed by content analysis, and quantitative data analyzed by cumulative frequency, mean, and standard deviation. The research results can be summarized as follows:

Cycle 1: The results of the development of the evaluation criteria consisted of important components: 1) Content of the work: the work has content that is consistent with and appropriate for the specified topic creatively, 2) Art skills: principles of visual elements, principles of art composition, and 3) Aesthetics: the ability to express one's own feelings and perceptions towards the work clearly and reasonably.

Cycle 2: Trial use of the evaluation criteria. The results of the evaluation of the criteria for the art elements and visual elements of the subject of visual arts, the category of analyzing and criticizing the overall painting, had the highest average value. **Cycle 3:** The results of the evaluation and improvement of the criteria found that since some of the criteria in the meaning of the evaluation were not as clear as they should be, the criteria must be improved to be more appropriate and consistent with the context of the evaluation of the art elements and visual elements. There should also be an explanation of the scope of the evaluation using the criteria so that the target group is informed of the details and has a better understanding of the criteria.

Keywords: Evaluation Criteria, Creativity, Sculpture

บทนำ

การศึกษาในประเทศไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรรูปแบบการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ศิลปะมีการพัฒนารูปแบบความงามด้านสุนทรียภาพ ซึ่งเน้นทักษะการประเมินค่า และทักษะการคิดสร้างสรรค์อันเป็นทักษะขั้นสูงมากกว่าการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกในรูปแบบ

ให้ข้อคิดเห็น [C5]: ปรับให้ตรงกับบทความภาษาไทย

ให้ข้อคิดเห็น [C6]: ปรับให้ตรงกับบทความภาษาไทย

ให้ข้อคิดเห็น [C7]: ปรับให้ตรงกับบทความภาษาไทย

ให้ข้อคิดเห็น [C8]: เริ่มบรรทัดใหม่ และควรเพิ่มองค์ความรู้ตอนท้าย สอดคล้องกับบทความภาษาไทย

ให้ข้อคิดเห็น [C9]: สรุปองค์ความรู้/ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ให้ตรงกับภาษาไทย

ให้ข้อคิดเห็น [C10]: เพิ่มคำสำคัญตามภาษาไทย

เหมือนจริง ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นหัวใจหลัก ที่จะเป็แนวทางในการสร้างคุณภาพเยาวชนของชาติไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในระดับสากลในศตวรรษที่ 21 นั้นมนุษย์ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการแข่งขันในโลกธุรกิจสมัยใหม่ ดังนั้น สิ่งแรกที่ควรริเริ่ม คือ จะต้องพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพเพื่อให้ทัดเทียมกับอารยประเทศ

กิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระศิลปะ (ทัศนศิลป์) เป็นวิชาที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์อย่างหลากหลาย การเรียนรู้จะเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ได้ต้องขึ้นอยู่กับการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัด ความแตกต่างของผู้เรียน ผักกักกะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผักกักการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานระหว่างสาระความรู้ต่างๆอย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (Phiermani Wong, 2013) ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็ไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (Ministry of Education, 1999)

แนวคิดในการจัดกิจกรรมศิลปะ เป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้สอนและเด็กในการเรียนรู้ “ศิลปะ” (องค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ ความปลอดภัย ประวัติศาสตร์ศิลป์ /สุนทรียศาสตร์ และการใช้วัสดุ อุปกรณ์เทคนิคในการสร้างผลงานศิลปะ) ซึ่งสาระสำคัญในการจัดการเรียนรู้ศิลปะสำหรับเด็ก คือ เด็กสามารถ “เชื่อมโยง” “ค้นหาตรวจสอบ” และ “ประยุกต์” ในแนวความคิดที่กว้างขวาง จากการเรียนรู้ศิลปะในการส่งเสริมเด็กให้เกิดการเรียนรู้ (Jindanurak, 2016) จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะทั้งระยะสั้นและระยะยาวขึ้นอยู่กับความเน้นย้ำในสาระที่ผู้สอนต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการทางศิลปะ ดังนั้น การที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ผู้สอนควรมีหลักและแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งหลักแนวคิดการสอนศิลปะที่สำคัญ คือ ทฤษฎีศิลปศึกษาทฤษฎีนี้ เน้นแบบแผนการเรียนการสอนศิลปศึกษา 4 แกน คือ 1) แกนศิลปะปฏิบัติ (Art Production) 2) แกนประวัติศาสตร์ศิลป์ (ArtHistory) 3) แกนศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism) และ 4) แกนสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) ทฤษฎีนี้ เน้นแนะนำการเรียนการสอนศิลปะให้ครอบคลุมทั้ง 4 แกน ให้น้ำหนักแต่ละแกนให้เหมาะสมกับช่วงชั้นการศึกษา การสอนในทฤษฎี

ให้ข้อคิดเห็น [C11]: อ้างอิงที่มา

ให้ข้อคิดเห็น [C12]: อ้างอิงตอนท้ายนี้

ให้ข้อคิดเห็น [C13]: ควรกล่าวถึง พรบ.ล่าสุดด้วยพร้อมอ้างอิงจะได้ทันสมัยเป็นปัจจุบัน

การสอนแบบบูรณาการ (DBAE) เช่น ในวิชาศิลปะวิจารณ์ควรมีการนำรูปแบบของผลงานใหม่ๆ มาศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายและวิเคราะห์ผลงานถึงสิ่งที่สะท้อนถึงสังคมร่วมสมัย โดยที่ผู้สอนควรจะมีพื้นความรู้ ความเข้าใจในมาตรฐานการตัดสินคุณค่า รวมถึงลักษณะของศิลปะสมัยใหม่เป็นอย่างดี ผลงานศิลปะสมัยใหม่มักมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์และบ่งบอกถึงความคิดของศิลปินที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในช่วงเวลาหนึ่ง (Thawornrattanawanich, 2019)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมศิลปะวิจารณ์ นอกจากสามารถนำไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวันแล้วยังสามารถบูรณาการ เชื่อมโยงไปยังศาสตร์ต่างๆ ทั้งยังช่วยส่งเสริมทักษะการประเมินค่า และทักษะการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะการคิดขั้นสูงที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากโลกยุคใหม่ เป็นโลกแห่งการสร้างสรรค์อย่างไร้พรมแดน ไม่มีขีดจำกัด มีการเปลี่ยนแปลง และก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเชียรมาตุ” เพื่อเป็นแนวทางในการใช้เกณฑ์ดังกล่าวในการประเมินภาระงานของนักเรียนให้เป็นไปตามรูปแบบเดียวกันทั้งหมด

วัตถุประสงค์การวิจัย (16 pt)

- 1) เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเชียรมาตุ
- 2) เพื่อทดลองใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเชียรมาตุ
- 3) เพื่อประเมินและปรับปรุงเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเชียรมาตุ

ให้ข้อคิดเห็น [C14]: ลบออก

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Educational Testing Center, Office of the Basic Education Commission, 2022; Phrommaphan, 2008; Kanchanawasi, 2011; Phromchul, 2007; Phitthiyuanuwat, 2006 and Tirakanan, 2007) ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดและทฤษฎีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน หรือโมเดลที่นิยมนำมากำหนดเกณฑ์ ได้เสนอไว้ดังต่อไปนี้

ให้ข้อคิดเห็น [C15]: ไม่ตรงกับอ้างอิงตอนท้าย

ให้ข้อคิดเห็น [C16]: ไม่ตรงกับอ้างอิงตอนท้าย

- 1) โมเดลความงอกงาม (Growth Model) เป็นการพิจารณาจากความงอกงามหรือพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น เช่น การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบหลังเรียนกับคะแนนสอบก่อนเรียน ในกรณีการตัดสินอาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ เป็นการกำหนดเกณฑ์

เป็นที่ยอมรับสูง แต่อาจมีปัญหาว่าความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจนในเชิงพฤติกรรม จุดอ่อนอีกประการหนึ่ง คือ เป็นการพิจารณาค่าเฉลี่ยได้เน้นเป็นรายบุคคล ลักษณะที่สอง คือ กำหนดช่วงคะแนนที่เพิ่มขึ้น เช่น ผู้เรียนจะสอบผ่านต้องได้คะแนนเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 10 คะแนน เป็นต้น ซึ่งมีข้อดีคือ เป็นการพิจารณาผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล แต่การกำหนดเกณฑ์ตามวิธีนี้เป็นที่ยากที่จะให้ผู้อื่นยอมรับ ถ้าไม่สามารถตอบข้อสงสัยในกรณีที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ต่างกันมาก่อนควรจะมีความเพิ่มมากขึ้นต่างกันหรือไม่ หรือจะกำหนดความรู้ขั้นต่ำเป็นเกณฑ์โดยที่ไม่ต้องสนใจว่าพื้นฐานความรู้เดิมเป็นอย่างไร เป็นต้น

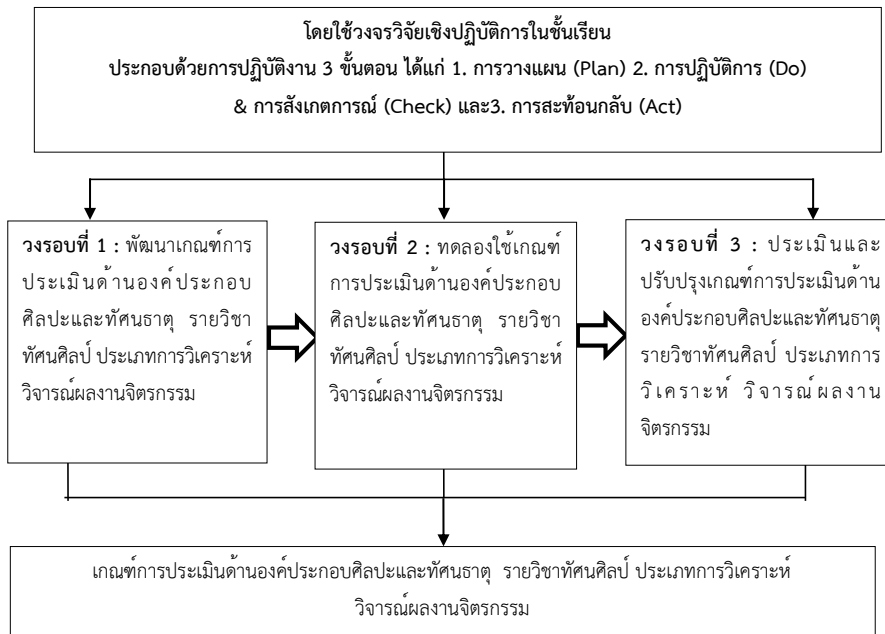
2) โมเดลสัมบูรณ์ (Absolute Model) เป็นการกำหนดโดยหลักเหตุผล แบ่งเป็นกรณีที่มีหน่วยเป็นธรรมชาติ เช่น พิมพ์ดีดภาษาไทยได้ 45 คำต่อนาที วิ่งเร็ว 100 เมตรภายใน 12 วินาที เป็นต้นจะเห็นได้ว่าเกณฑ์เหล่านี้มีอำนาจในการทำนุสูงมาก ผู้ใดที่มีพฤติกรรมผ่านเกณฑ์จะเป็นผู้ที่มีความรู้ หรือทักษะในเรื่องเหล่านี้เป็นอย่างดี โดยสรุปคะแนนที่เป็นเกณฑ์ในกรณีนี้กับพฤติกรรมการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันสูงมาก และสำหรับกรณีที่ไม่มีหน่วยธรรมชาติ เราจะใช้ความเห็นของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กำหนดขึ้น เช่น สัดส่วนที่บันทึกดีควรสำเร็จในแต่ละรุ่นควรจะเป็นร้อยละเท่าไร โดยอาศัยค่าเฉลี่ยจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หรืออาจกำหนดโดยอาศัยกฎเกณฑ์หรือค่านิยมของสังคมเป็นเกณฑ์การประเมิน

3) โมเดลสัมพัทธ์ (Relative Model) เป็นการกำหนดโดยเปรียบเทียบพฤติกรรมของกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 3 กรณี คือ กรณีแรกการเปรียบเทียบกันเองภายในกลุ่ม หรือการเปรียบเทียบกับปกติวิสัย กรณีที่สอง การเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นที่คล้ายคลึง หรือโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันหรือเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เช่น ในการทดลองหลักสูตรใหม่ เกณฑ์ในการพิจารณาก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรใหม่จะต้องสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรเก่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นต้น หรือในการจัดอบรมที่คล้ายคลึงกัน ผลสัมฤทธิ์ในการอบรมไม่ควรแตกต่างกัน และกรณีสุดท้ายเป็นการเปรียบเทียบกับค่าที่ทำนายไว้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ในการกำหนดเกณฑ์สามารถใช้แบบหรือโมเดลในการกำหนดเกณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ประเมินได้หลายวิธี และปัญหาที่พบบ่อย คือ เกณฑ์ที่จะกำหนดขึ้นนั้นควรจะเป็นอย่างไร เท่าไร จึงจะได้รับการยอมรับ ซึ่งการจะทำให้เกณฑ์เป็นที่ยอมรับนั้น ทางหนึ่งทำได้ คือ เมื่อกำหนดเกณฑ์เสร็จแล้วก็เอาไปเสนอเจ้าของโครงการหรือผู้ใช้ผลการประเมินดูว่าเห็นด้วยกับเกณฑ์ที่ผู้ประเมินกำหนดขึ้นหรือไม่ ซึ่งควรเป็นความเห็นร่วมกันของทุกฝ่ายมากกว่าจึงจะยอมรับผลการประเมินซึ่งได้จากการเปรียบเทียบกับโครงการอื่นในลักษณะเดียวกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ให้ข้อคิดเห็น [C17]: บัณฑิต

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Classroom Research) โดยผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนตามแนวความคิดของ (Kemmis and McTaggart. (1988) อ้างถึงใน Wongwanich, 2017) เป็นกระบวนการในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม โดยดำเนินการเป็น 3 วงจร ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน 3 วงจร 3 ขั้นตอน ดังนี้

วงจรที่ 1 พัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยของวงจรที่ 1 ได้แก่ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 1. แบบสังเกตแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม การตรวจสอบคุณภาพของ

เครื่องมือ มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ข้อ
คำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้

2. ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยสนทนาในประเด็นเกี่ยวกับความ
เหมาะสม และความสอดคล้องในองค์ประกอบของการพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและ
ทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม การตรวจสอบคุณภาพของ
เครื่องมือ มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ข้อ
คำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการพัฒนาเกณฑ์การ
ประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงาน
จิตรกรรม เพื่อนำมาความวิเคราะห์ความถี่สะสม และนำเสนอในรูปแบบตารางความถี่

2. ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) กำหนดประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus
Group Discussion) โดยสนทนาในประเด็นเกี่ยวกับสภาพและความต้องการ ความเหมาะสม และความ
สอดคล้องในองค์ประกอบของการพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชา
ทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรมและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา เป็น
ผู้สังเกตการณ์ในการจัดสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะ
ความถี่สะสม แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางความถี่สะสม

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์
เชิงเนื้อหา (content analysis)

วงจรถี 2 ทดลองใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์
ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยของวงจรถี 2 ได้แก่ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์
วิจัยผลงานจิตรกรรม/แบบประเมินการใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชา
ทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating
scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ประเด็น การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนสภาราชินี จำนวน 3 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.951

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 3 คน โดยใช้แบบประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม/แบบประเมินการใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม เริ่มจากผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ใช้แบบประเมินกับกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการประเมิน/การใช้เกณฑ์ประเมิน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม/แบบประเมินการใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม/แบบประเมินการใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรมที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล นำผลการประเมินจากค่าเฉลี่ยมาพิจารณาโดยการแปลความหมายเกณฑ์ ดังนี้ (Educational Testing Center, Office of the Basic Education Commission, 2022)

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีผลการทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีผลการทดลองอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีผลการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีผลการทดลองอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีผลการทดลองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วงจรที่ 3 ประเมินและปรับปรุงเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม

1. กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยของวงจรนี้ ได้แก่ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยสนทนาในประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความสอดคล้องในองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) กำหนดประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยสนทนาในประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความสอดคล้องในองค์ประกอบของการพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรมและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นผู้สังเกตการณ์ในการจัดสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Classroom Research) โดยผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนตามแนวความคิดของ (Kemmis and McTaggart. (1988) อ้างถึงใน Wongwanich, 2017 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตาม 3 วงจร ประกอบด้วยการปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอน คือ 1) Plan 2) Do & Check และ 3) Act โดยมีรายละเอียดของผลการดำเนินการทั้ง 3 วงจร ตามกระบวนการ PDCA ดังนี้

วงจรที่ 1 ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม ผลจากประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยสนทนาในประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความสอดคล้องในองค์ประกอบของการพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม พบว่า การพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) เนื้อหาของผลงาน ได้แก่ ผลงานมีเนื้อหาสอดคล้องและเหมาะสมตามหัวข้อที่กำหนดได้อย่างสร้างสรรค์ 2) ทักษะศิลปะ ได้แก่ หลักทัศนธาตุ หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ และ 3) สุนทรียภาพ ได้แก่ การแสดงออกทางารรับรู้ทางความรู้สึกต่อผลงานตัวเองได้อย่างชัดเจนและมีความสมเหตุสมผล

ให้ข้อคิดเห็น [C18]: วงจรที่ 1 ปรับเป็น 1. แล้วตามด้วยผลการวิจัย

วจรที่ 2 ทดลองใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์
ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม จากการประเมินผลงาน/แบบประเมินการใช้เกณฑ์การประเมิน
ด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรมใน
ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน
ทักษะศิลปะ (ด้านความงาม) รองลงด้านเนื้อหาของผลงาน (ด้านสาระ) และด้านสุนทรียภาพ (ด้านอารมณ์
ความรู้สึก) แสดงได้ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินการใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบ
ศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม

ให้ข้อคิดเห็น [C19]: วจรที่ 2 ปรับเป็น 2. แล้วตามด้วยผลการวิจัย

ให้ข้อคิดเห็น [C20]: ปรับเป็นตารางที่ 1

ประเด็นการประเมิน	ระดับผลการทดลองใช้		
	คู่มือ/ทดลองใช้โปรแกรม		
	(☐)	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหาของผลงาน (ด้านสาระ)	4.62	0.51	มากที่สุด
1) ผลงานมีเนื้อหาที่สอดคล้อง เหมาะสม ตามหัวข้อที่กำหนดได้อย่างสร้างสรรค์	4.50	0.49	มากที่สุด
2) เนื้อหาผลมีความสอดคล้องและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจุดประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นสาระเกี่ยวกับธรรมชาติ สังคม ศาสนา การเมือง ปัญหา ความคิดและจินตนาการ	4.80	0.53	มากที่สุด
ด้านทักษะศิลปะ (ด้านความงาม)	4.87	0.35	มากที่สุด
1) มีการใช้เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเหมาะสม	4.70	0.30	มากที่สุด
2) มีการจัดภาพตามหลักองค์ประกอบศิลป์และการใช้ทัศนธาตุได้อย่างเหมาะสม	4.90	0.36	มากที่สุด
3) มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเหมาะสม	4.88	0.35	มากที่สุด
ด้านสุนทรียภาพ (ด้านอารมณ์ความรู้สึก)	4.62	0.51	มากที่สุด
1) มีการแสดงออกทางความรู้สึกทางความรู้สึกต่อผลงานตัวเองได้อย่างชัดเจนและมีความสมเหตุสมผล	4.52	0.40	มากที่สุด
2) ผลงานสามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ดู	4.68	0.53	มากที่สุด
3) การใช้เทคนิควิธีการ และสื่อความหมายของวัสดุที่นำมาสร้างสรรค์ ให้แสดงออก ถึงความคิดจินตนาการในผลงาน	4.66	0.54	มากที่สุด
รวม	4.77	0.35	มากที่สุด

วงจรถัดไป 3 ผลการประเมินและปรับปรุงเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ
รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม ดำเนินการหลังจากการทดลองใช้เกณฑ์การ
ประเมินฯ โดยผู้วิจัยได้บันทึกผลระหว่างการใช้เกณฑ์การประเมินฯ จากการสังเกตพฤติกรรมการตอบคำถาม
ข้อเสนอแนะต่าง ๆ และข้อบกพร่องที่พบขณะทดลองใช้เกณฑ์การประเมิน และผลการประเมินการใช้เกณฑ์
ประเมินฯ นำมาวิเคราะห์ พบว่า เนื่องจากเกณฑ์การประเมินบางส่วนในการความหมายในการประเมินยังไม่
ชัดเจนเท่าที่ควร จึงต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการประเมิน
ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน และควรมีการอธิบายขอบเขตในการประเมินโดยใช้เกณฑ์ดังกล่าวให้
กลุ่มเป้าหมายทราบรายละเอียดและมีความเข้าใจตัวของเกณฑ์การประเมินให้มากกว่านี้ อาจจะมีการจัด
ประชุมเพื่อชี้แจงเกณฑ์การประเมินให้มากกว่านี้

ให้ข้อคิดเห็น [C21]: วงจรถัดไป 3 ปรับเป็น 3. แล้วตามด้วยผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (16 pt)

จากการพัฒนาเกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทผลงานประติมากรรม
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิเชียรมาตุ ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

ให้ข้อคิดเห็น [C22]: ลบออก

วงจรถัดไป 1 ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์
ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม พบว่า การพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะ
และทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม มีองค์ประกอบที่สำคัญ
คือ 1) เนื้อหาของผลงาน ได้แก่ ผลงานมีเนื้อหาสอดคล้องและเหมาะสมตามหัวข้อที่กำหนดได้อย่างสร้างสรรค์
2) ทักษะศิลปะ ได้แก่ หลักทัศนธาตุ หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ และ 3) สุนทรียภาพ ได้แก่ การแสดงออก
ทางการรับรู้ทางความรู้สึกต่อผลงานตัวเองได้อย่างชัดเจนและมีความสมเหตุสมผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ Thawornrattanawanich. (2019) Jindanurak, (2016) and Chumket. (2015) ได้ศึกษาการพัฒนา
รูปแบบการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการ
ประเมินพหุมิติ (multidimensional assessment) และเป็นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for
learning) คือมีการประเมินความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะบุคคล กระบวนการ และผลงาน ซึ่ง
การนำผลการประเมินมาใช้ไม่ได้นำมารวมกันแต่มีวัตถุประสงค์การประเมินและการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ที่
แตกต่างกัน โดยการประเมินคุณลักษณะบุคคลเป็นการประเมินคุณลักษณะเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบสำรวจ
ตนเองซึ่งเป็นภูมิหลังของนักเรียนโดยครูนำมาใช้ประโยชน์ในการประกอบการแบ่งกลุ่มทำงานของนักเรียน
รวมทั้งครูจะมีข้อมูลพื้นฐานที่จะใช้ในการส่งเสริม พัฒนา และช่วยเหลือนักเรียนในการทำงานร่วมกับสมาชิก
คนอื่น ๆ ในกลุ่มเพื่อสร้างชิ้นงานนวัตกรรม

ให้ข้อคิดเห็น [C23]: วงจรถัดไป 1 ปรับเป็น 1. แล้วตามด้วยผล

วงจรถัดไป 2 ผลการทดลองใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์
ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม จากการประเมินผลงาน/แบบประเมินการใช้เกณฑ์การประเมิน

ให้ข้อคิดเห็น [C24]: วงจรถัดไป 2 ปรับเป็น 2. แล้วตามด้วยผล

ด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรมในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทักษะศิลปะ (ด้านความงาม) รองลงด้านเนื้อหาของผลงาน (ด้านสาระ) และด้านสุนทรียภาพ (ด้านอารมณ์ความรู้สึก) นั้นหมายความว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความคิดสร้างสรรค์มีเนื้อหาสาระ สมบูรณ์ และครบถ้วน มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในการประเมิน สร้างขึ้นมีความครอบคลุมกับการใช้งานจริง ๆ เข้าใจง่าย มีความเหมาะสมของการลำดับการให้คะแนนและการแปลความหมายของเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thawornrattanawanich. (2019) Duangkaew. (2012) and Chanstathiphon. (2011) พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของครูและนักเรียนให้คะแนนสูงที่สุดในด้านความเหมาะสม และให้คะแนนต่ำที่สุดในด้านความเป็นไปได้ตรงกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นที่ตรงกันเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่สามารถไปใช้ในการประเมินความคิดสร้างสรรค์ได้แต่เห็นว่าความเป็นไปได้มีโอกาสน้อยที่สุดในทุกมาตรฐานซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนพบว่า รูปแบบการประเมินความคิดสร้างสรรค์ฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจำนวนมาก และมีวิธีการขั้นตอนหลายขั้นตอนซึ่งการวิจัยนี้ เนื่องจากครูและนักเรียนไม่ค่อยคุ้นชิน และยังคงใช้การประเมินบางอย่างที่ใช้อยู่เดิมควบคู่กันไปด้วย จึงส่งผลให้การดำเนินการดูยุ่งยากซับซ้อน รวมทั้งเห็นว่าภาษาที่ใช้ในข้อคำถามบางข้อเข้าใจยากต้องตีความ และมีลักษณะของคำถามที่คล้ายๆ กัน ซึ่งอาจทำให้ผู้ตอบตอบไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกันได้

ให้ข้อคิดเห็น [C25]: อาจเป็นเพราะ

ความจริงที่ 3 ผลการประเมินและปรับปรุงเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม ดำเนินการหลังจากการทดลองใช้เกณฑ์การประเมินฯ โดยผู้วิจัยได้บันทึกผลระหว่างการใช้เกณฑ์การประเมินฯ จากการสังเกตพฤติกรรมการตอบคำถาม ข้อเสนอแนะต่าง ๆ และข้อบกพร่องที่พบขณะทดลองใช้เกณฑ์การประเมิน และผลการประเมินการใช้เกณฑ์ประเมินฯ นำมาวิเคราะห์ พบว่า เนื่องจากเกณฑ์การประเมินบางส่วนในการความหมายในการประเมินยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร จึงต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน และควรมีการอธิบายขอบเขตในการประเมินโดยใช้เกณฑ์ดังกล่าวให้กลุ่มเป้าหมายทราบรายละเอียดและมีความเข้าใจตัวของเกณฑ์การประเมินให้มากกว่านี้ อาจจะมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงเกณฑ์การประเมินให้มากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thawornrattanawanich. (2019) Jindanurak. (2016) and Chumket. (2015) จากการนำรูปแบบการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นการออกแบบการวิจัยเชิงทดลองโดยผู้วิจัยมีบทบาทเป็นผู้สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non participant observer) นั้น ผู้วิจัยพบข้อจำกัดที่เกิดขึ้นคือ ผู้วิจัยไม่สามารถยืนยันได้อย่างเต็มที่ว่า ครูที่ใช้รูปแบบการประเมินความคิดสร้างสรรค์ฯ ได้ให้ข้อมูลย้อนกลับโดยใช้ผลจากการประเมินในชั้นการ

ให้ข้อคิดเห็น [C26]: วงจรที่ 3 ปรับเป็น 3. แล้วตามด้วยผล

สร้างการตอบสนองแก่นักเรียนอย่างครบถ้วน และไม่สามารถประเมินคุณภาพของข้อมูลย้อนกลับได้อย่างเป็นระบบ ถึงแม้ว่าผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวจากการสัมภาษณ์นักเรียนระหว่างการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพแล้วก็ตาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากมีการทำวิจัยโดยใช้รูปแบบการประเมินความคิดสร้างสรรค์ผ่านการทำโครงการนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในครั้งต่อไป ผู้วิจัยจะต้องมีวางแผนการตรวจสอบการ นำผลการประเมิน และคุณภาพของข้อมูลย้อนกลับของครูอย่างเป็นระบบ และเข้าไปมีส่วนร่วมมากกว่านี้

สรุปองค์ความรู้

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเชียรมาตุ จะช่วยชี้แจงความคาดหวังสำหรับงานประเมินโดยช่วยให้ทีมคณะผู้ประเมิน มีความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญที่สุดของงานและมาตรฐานในการประเมินผลงาน และสามารถใช้เกณฑ์การประเมินเพื่อเตรียมงานประเมิน ให้คะแนน และให้ข้อเสนอแนะ นักเรียนยังใช้เกณฑ์การประเมินเพื่อเป็นแนวทางในการทำการประเมินให้เสร็จสมบูรณ์อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) การใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเชียรมาตุ ควรสังเกตและทามุมมองว่าตัวนักเรียนเองได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ที่ต้องการประเมินได้ออกมาหรือไม่

2) การใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเชียรมาตุ ควรศึกษาเกณฑ์การประเมินให้ครบถ้วน เนื่องจาก ต้องนำเกณฑ์การประเมินนี้ไปพิจารณาให้คะแนนกับนักเรียน เพื่อเป็นการให้ไปในแนวทางเดียวกันกับเกณฑ์การประเมิน

3) การใช้เกณฑ์การประเมินด้านองค์ประกอบศิลปะและทัศนธาตุ รายวิชาทัศนศิลป์ ประเภทการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิเชียรมาตุ ควรที่จะประเมินโดยไม่เอาความรู้สึกของผู้ประเมินมาตัดสิน และต้องยึดตามเกณฑ์ประเมินที่สร้างไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาและพัฒนาเกณฑ์ด้านอื่น ๆ ที่แตกต่าง และหลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมความสามารถที่สำคัญต่อนักเรียน

2) ควรศึกษาและพัฒนาเกณฑ์กับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อได้ไปพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- Chanstathipon, P. (2011). *Creation of Substances to Promote Creative Economy Concepts of Government Agencies in Thailand*. [Doctor of Philosophy Thesis, Chulalongkorn University]. (In Thai)
- Chumket, C. (2015). *Development of Evaluation Criteria for Creative Management System Standards of Community Business Groups in the Western Region of Thailand*. [Doctor of Philosophy Thesis, Silpakorn University]. (In Thai)
- Duangkaew, S. (2012). *Development of Artistic Creativity Measurement (Visual Arts) for Mathayom 2 Students*. [Master of Education Thesis, Ubon Ratchathani Rajabhat University]. (In Thai)
- Jindanurak, T. (2016). Development and Assessment of Creativity in Educational Institutions. *Journal of Educational Studies*. 27(1) : 1 – 14. (In Thai)
- Kanchanawasi, S. (2011). *Evaluation Theory (3rd ed.)*. Chulalongkorn University. (In Thai)
- Ministry of Education. (1999). *National Education Act B.E. 2542*. Printing House of the Ministry of Education. (In Thai)
- Office of Educational Testing, Office of the Basic Education Commission. (2022). *Manual for using the learner competency assessment tool*. Aksornthai Printing House. (In Thai)
- Phiermaniwong, T. (2013). Development of self-training skills in visual elements and art elements to create visual art works for high school students at St. Gabriel's School, Bangkok. *Academic Journal*. 7(2) : 1497 – 1508. (In Thai)
- Phrommaphan, B. (2008). Monitoring and Evaluation of Project Implementation According to the Plan for Developing the Quality of Life of Informal Labor in the Service Sector: Garbage Talking Labor and Related Labor. *Journalism, Sukhothai Thammathirat Open University*. 1(2): 87-93. (In Thai)
- Pitiyanuwat, S. (2006). Using Comparative Grading to Develop Educational Quality. *Journal of Education*. 29(3): 1. (In Thai)
- Promchui, S. (2007). *Project Evaluation Techniques (5th ed.)*. Chatuphon Design. (In Thai)
- Thawornrattanawanich, S. (2019). *Development of a model for evaluating creativity through innovative projects for high school students*. [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. (In Thai)

ให้ข้อคิดเห็น [C27]: ตรวจสอบเพราะไม่ตรงกันกับอ้างอิงในเนื้อหา

- Tirakanan, S. (2007). *Creating Instruments to Measure Variables in Social Science Research: A Guide to Practice*. Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Wongwanich, S. (2017). *Classroom action research*. Chulalongkorn University Press. (In Thai)